

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 17.11.1968, sp. zn. 6 Cz 206/67, ECLI:CZ:NS:1968:6.CZ.206.1967.1

Číslo: 46/1968

Právní věta:

V řízení o odnětí nebo snížení dávky ve smyslu § 91 odst. 1 zák. č. 103/1964 Sb. stíhá důkazní povinnost především odpůrce; vzhledem k tomu jej stíhají i nepříznivé účinky případného nedostatku důkazů o tom, že byla dávka přiznána neprávem nebo v nesprávné výši. 1)

1) Srov. § 53 odst. 1 zák. č. 101/1964 Sb.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 17.11.1968

Spisová značka: 6 Cz 206/67

Číslo rozhodnutí: 46

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Sociální zabezpečení

Předpisy: 32/1962 Sb. § 32 101/1964 Sb. § 53 103/1964 Sb. § 91 195/1964 Sb. § 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozhodnutím z 24. 6. 1966 Státní úřad sociálního zabezpečení vyslovil, že navrhovatelce nepřísluší starobní důchod, který jí byl předtím přiznán podle § 44 odst. 4 zák. č. 103/1964 Sb. s účinností od 1. 10. 1965 ve výši 400 Kčs měsíčně; v důsledku toho zastavil dnem 22. 6. 1966 výplatu důchodu a uložil navrhovatelce, aby vrátila přeplatek 3480 Kčs.

Krajský soud v Ostravě potvrdil rozhodnutí Státního úřadu sociálního zabezpečení. Dospěl ke shodnému závěru, že totiž navrhovatelce nenáležel starobní důchod, neboť bylo dodatečně zjištěno, že za ni pracovala v družstvu dcera, jejíž práce byla vykazována na jméno navrhovatelky. Protože se nedá zjistit, kolik pracovních jednotek odpracovala navrhovatelka a kolik její dcera, nepodařilo se navrhovatelce prokázat jeden z předpokladů pro vznik nároku na důchod. Neprokazatelnost způsobená zkreslením podkladů, na němž měla navrhovatelka podíl tím, že podklady jako správné svým podpisem potvrdila, musí jít podle názoru krajského soudu na vrub navrhovatelky; pro vědomé potvrzení nesprávných údajů v evidenčním listě je navrhovatelka povinna vrátit i přeplatek na důchodu.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem, že byl usnesením krajského soudu porušen zákon a zrušil je.

Z odůvodnění:

O změně dávky a jejím vrácení stanoví § 91 odst. 1 zák. č. 103/1964 Sb. mj., že se dávka odejme, zvýší, sníží anebo se její výplata zastaví v případě dodatečného zjištění, že byla přiznána neprávem nebo v nesprávné výši. Poněvadž jde o dávku již přiznanou, stíhá důkazní povinnost odpůrce, nikoli navrhovatelku. Na navrhovatelce ležela povinnost prokázat předpoklady nároku na starobní důchod v dřívějším řízení o přiznání dávky; tuto její povinnost nelze rozšiřovat i na případy změny dávky a jejího vrácení.

Rozhodnutí Státního úřadu sociálního zabezpečení o odnětí a zastavení výplaty starobního důchodu navrhovatelce by mohlo obstát a jako takové by mohlo být potvrzeno soudem jen za předpokladu, že navrhovatelka neodpracovala bez závažného důvodu v roce 1965 ani minimum pracovních dnů stanovených v § 1 vyhl. č. 195/1964 Sb. a v předcházejících letech počet pracovních dnů podle usnesení členské schůze družstva, popř. že nesplnila aspoň takový počet výkonových norem, jaký byla jako členka družstva povinna splnit podle usnesení členské schůze se zřetelem k § 32 odst. 4 zák. č. 32/1962 Sb.

Navrhovatelka uváděla ve svém opravném prostředku proti rozhodnutí Státního úřadu sociálního zabezpečení i při jednání soudu jednoznačně, že jí dcera pomáhala jen v špičkových pracích a že JZD – ač o tom vědělo – vykazovalo vykonanou práci na jméno navrhovatelky. Totéž uvedla dcera navrhovatelky a další svědci M. D. a F. Z. Kromě toho měl soud k dispozici prohlášení M. D., která dopisem z 23. 7. 1966 potvrdila, že s vědomím družstva souhlasila s tím, aby navrhovatelku zastupovala při špičkových pracích její dcera, jejíž práce byla považována za výpomoc rodinnému příslušníku, a že dcera navrhovatelky vykonávala pouze práce, které kladly zvýšené nároky na zrak, jako např. protrhávání řepa a zeleniny (navrhovatelka trpí silnou vadou zraku). Písemné prohlášení M. D. potvrdili svým podpisem F. Z. a J. B. Navíc M. D. jako svědkyně vypověděla, že práci dcery navrhovatelky vykazovala v prvotní evidenci pod jménem navrhovatelky a že v této evidenci nerozlišovala, zda práci provedla sama navrhovatelka nebo její dcera. Na základě této evidence byl vyplněn evidenční list o době činnosti v JZD a o pracovních odměnách, který družstvo připojilo k žádosti navrhovatelky o důchod.

Ze žádného z provedených důkazů nevyplynulo tedy, že by navrhovatelka v posledních třech letech před přiznáním starobního důchodu nepracovala v družstvu. Výsledky dokazování bylo naopak prokázáno, že v družstvu pracovala, že se však nedá přesně zjistit, kolik pracovních jednotek odpracovala sama a kolik za ni odpracovala její dcera. Za tohoto stavu se odpůrci nepodařil důkaz o tom, že byl navrhovatelce přiznán starobní důchod neprávem, a krajský soud neměl podmínky pro potvrzení rozhodnutí Státního úřadu sociálního zabezpečení napadeného opravným prostředkem navrhovatelky.

Jestliže tak učinil, porušil zákon v ustanoveních § 6, 120, 132 a 244 o. s. ř. v souvislosti s ustanovením § 91 odst. 1 zák. č. 103/1964 Sb.